

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ואתחנן י' מנחם אב תש"פ

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 636

פנינים יקרים

ואתחנן וכו' (ג, כג) כתוב ואני תפלה (תהלים קט) ושמעתי בשם איש אלקים רבי בונם זצ"ל על דרך משל כשאחד הולך מלוכש בבגדים יקרים ומבקש מאדם אחר איזה נדבה צריך להרבות בדברים ולהתחנן בכדי שיתמלא רחמים, אבל כשהולך ערום ויחף ואין כסות או אף בלא בקשתו נתמלא האחר רחמים, וזהו ואני תפלה היינו מחמת גודל הצער והמרירות שעבר עליו, וזהו ואתחנן נפעל...

ואתחנן אל ה' (ג, כג) הנה ידוע כי אם היה משה רבינו נכנס לארץ לא היה נחרב בית המקדש וזהו ואתחנן אל ה' פירושו בקשו עבור הקב"ה שלא יתחלל שמו הגדול ולא יחרב בית המקדש... ודו"ק. (צמח צדיק)

אתה החלות וכו' (ג, כד) אתה החלות להראות את עבדך את גדלך זו מדת החסד ואת ירך החזקה זו מדת הגבורות וכו' אשר יעשה כמעשיך להשתמש בהם, בקשתי אעברה נא ואראה במדת הגבורה שלא אבוא לארץ הא באותו מדה ג"כ בעצמו חסד הוא...

ונשב בגיא מול בית פעור (ג, כט) צ"ע הלא מבואר בשו"ע הלכות ע"ז שאסור ליתן סימן על עבודה זרה ואמאי נתנה תורה סימן על הבית פעור, ונראה דבא ליישב קושייתנו דאינו נותן סימן כלל אלא דבכיון על העבירה דבעל פעור.

כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך ואתם הדבקים וכו', הכוונה בהם שאתם שאינם דבקים בבעל פעור אלא דבקים בה' אלקיכם לא השמיד אתכם אלא אתם חיים כולכם היום. (נחמד ונעים)

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום (ד, ד) לכאורה אות הא של הדבקים הוא מיותר לכאורה אלא הדבקים בהא הוא מלשון הדבק רצה לומר וידבק גם אחרים לה' למלאות רצון ה' מאהבה. (בת עין)

ראה למדתי אתכם (ד, ה) התחיל ביחיד "ראה" וסיים ברבים "אתכם" מלמדנו שאת ההלכה קבלוה בלשון יחיד כולם שוין כאחד אעפ"כ למדתי אתכם לרבים כי כל אחד יגיע לו בפני עצמו למודים אחרים למודים אחרים והבן הענין וד"ז נפלא מאד.

כי מי גוי גדול (ד, ו) היא נתינת טעם כי לכך יאמרו העמים כך: עם גבון וחכם וכו' לפי שיראו שישראל מקיימים את המצוות מתוך התפעלות מה שנראה לכאורה בעיניהם חוקים בלי טעם עי"ז הם קרובים אליו מאד.

רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך (ה, ט) רק לשון מיעוט הוא ונראה. השמר לך היינו זהירות שלא יבוא לידי חטא ולפעמים הזהירות היתירה היא מתרמית היצה"ר כמו שכתב בחובות הלכות אמר החכם מן הזהירות שלא תרבה להזהר וזה רק במעט.

והפיץ ה' אתכם בעמים (ה, כז) לכאורה קשה הא אין הקב"ה מייחד שמו על הרעה ואיך אמר והפיץ ה' בשם הוי' מדת הרחמים ויש לפרש על דרך מש"כ צדקת פזרונו בישראל אל תקרי פזרונו אלא פזרונו צדקה עשה הקב"ה בישראל שפזרן בין האומות ופרש"י שלא יוכלו לכלותן יחד ח"ו.

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ה, כט) הנה ענין מציאה ששייך בדבר שיבא בלא דעת רק בהיסח הדעת ואיך שייך לבקש אחר מציאה? אך הוא דבר נפלא על דרך מאמרם ז"ל אתם פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, וכ"ש ובקשתם משם בקשה מועטת ומצאת אח"כ יותר ויותר כלומר שחזקה למדריגות שיבוא לך בהיסח הדעת כי תדרשנו אח"כ בכל לבבך ובכל נפשך שתהיה אח"כ עובד ה' בכל לבבך ובכל נפשך כמ"ש יגעת ומצאת תאמין ודח"פ. (תפארת שלמה)

(מאמר א' שרש אשנה)

ככה זה בחיים, כל זמן שהאדם עוד לא נמצא
בבחינת טוב לי כי עוניתי הוא לא נמצא

צריכים מאוד להזהר שלא להכנס למצב של מזיד - על כן התפלל דוד המלך ע"ה גם מזידים חשוד עבדד אל ימשלו ב'. כלומר

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

מאידיך גם לא התלבש באדם להיות במצב של שפלות כאמצעי לשלמות אשר אז נקרא במצב של טרם אענה אני שוגג ועדיין יכול להגיע ממצב של שוגג למצב של אמרתך שמרתי - טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיד. ע"כ צריכים להזדרז תמיד שלא לתת להרגשת הסבל והעינוי לשלוט עליו אלא מיד להעביר את הסבל והעינוי לשלמות טוב לי כי עוניתי.

וזהו מה שדוד המלך ממשיך ואומר: אז איתם וניקיתי מפשע רב (שם יט) איתם מלשון תם כמאה"כ ויעקב איש תם וגוי' (תולדות) ושוגג הוא גם בבחינת תם ולא מזיד (בדיני שומרים).

דהיינו כל זמן שהוא בבחינת תם יש סכוי ונקיתי מפשע רב כלומר שלא יגיע לפשע רב שהוא מזיד ר"ל. וכל זמן שלא נמצא במצב של פשע רב הרי הוא בבחינת שוגג ולא מזיד יש לו הסכוי להתקדם אל השלמות של אמרתך שמרתי - טוב לי כי עוניתי שהוא התפקיד האמיתי של האדם בטול מוחלט מסרקות של ברזל.

כדי לשמור את המצב של תם - שוגג ולהמנע מבחינת מזיד ההכרח היא האחדות ואז לא ירגיש רק את עצמו בעינויים וגדול כח הדבור לקיים ונקיתי מפשע רב לנקות מהמזיד אל השוגג ...

רבש"ע תשמור אותי שלא נגיע למצב של מזיד כי אז נתרחק משורש העליון. ואם ח"ו הגיע למצב של מזיד. מבקש דוד המלך חשוד עבדך אל ימשלו בי שלא יהיה כח לקליפה (המתלבשת מחמת המצב של המזיד) למשול בי. ואם המזיד לא ימשול בי אנו חוזרים ממילא למצב של שוגג ולהתחיל את הכל מחדש.

היוצא מדברנו שבתוך הענויים של האדם יש שני מצבים שונים. אם נמצא במצב של שוגג יכול להגיע למדרגת רבי עקיבא ואם נמצא במצב של מזיד יכול להגיע ע"י הענויים למצב הפוך מצב של יאוש מצב של אבדון. אליבא דאמת מי שכבר הגיע למצב של יאוש ואבדון בכח המזיד שבו, אי אפשר לתבוע ממנו כלום מחמת התלבשות הקליפה והרי הוא דומה למה שאמר הקב"ה על איוב: איוב לא בדעת ידבר ודבריו לא בהשכיל (איוב לד לה - ועיין ב"ב טז) - כי מרוב כאב דיבר עד כה. ולכך כל זמן שהיאוש והמזיד שבו אינו מושל עליו יש עוד סיכוי לבקש מהרבש"ע גם מזידים חשוד עבדך אל ימשלו בי. אבל אם ח"ו והמזיד היאוש והאבדון מושל בו מאד קשה לצאת ממנו.

לפי זה מדויק הלשון טרם אענה אני שוגג דהיינו קודם שמתלבש מצב העינויים, דהיינו שיש לו עינויים אלא שעדיין העינויים אינם מתלבשים באדם להיות במצב של יאוש.

המשך פנינים יקרים

בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וכו' ושבת עד ה' (ה, ל) לפי פשוטו יש בזה הבטחה לנו מהקב"ה שבאחרית הימים כל אדם מישראל יעשה תשובה.

כי אל רחום ה' אלקיך לא ירפך ולא ישחיתך וכו' (ה, לא) לא ירפך לא יניח לחלישות ולרפיון כח ולא ישחיתך. ובאם ח"ו יגרמו העוונות שיבראו שונאי ישראל לידי יסורים עכ"פ לא ישחיתך וישלח לך רפואה שלימה ותעלה, כן צריך לומר בפשטות...

בפסוק אתה הראת לדעת וכו' (ה, לה) פרש"י יפתח להם עליונים ותחתונים, פירוש כל חשכות הטבע אינו עומד בפני איש ישראלי עובד ה' ומתפתחו לו בכל מקום בפנימיותו לכן נבראו בני ישראל להעיד עליו יתברך, ופירוש לדעת להעיד ולברר האמת בעולם.

אין עוד מלבדו (ד, ל"ה) רק כאשר זוכים לבטול אמותי לפניו יתברך מתוך אמונה כי אין עוד מלבדו אז ניתן להשיג בחוש כי אכן אין עוד מלבדו.

וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' (ה, לו) הגה עיקר דרכי החסידות שידע האדם כמה שעקר היום אם עשה איזה מצוה כראוי אם לא, וזהו והשבות אל לבבך תוכל לעשות תשובה כיון שאתה משגיח על עצמך ועניך הרואות כי עקר היום בהבל וריק ותשוב בתשובה שלימה.

וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל (ד, מ"ד) פסוק זה נכתב מיד לאחר פרשת ערי מקלט שהבדיל משה רבינו, כדי לרמז לנו שע"ז שהאדם יזכור שהוא בטבע מסוגל לגרוע ביותר להיות פושע רוצח וכד', וללא רחמי ה' האדם היה עובר בשאט נפש על כל התורה, מתוך הכרת השפלות הזאת יכול בחסדי השי"ת לזכות לתורה הקדושה.

אנכי עומד בין ה' וביניכם (ה, ה) פירוש מה שאתה סוכר בעצמך 'אז איך בין עפעס' (שאני משהו) זה הדבר עומד למחיצה המפסקת תמיד בין ה' וביניכם.

כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך ה' אלקיך (ה, ט"ז) הנה מצוה זו הינה מן המצוות השכליות שהשכל מורה שכל בר דעת יבין שעליו להשיב להוריו כפי גמולם, ואפשר שבא הכתוב ללמדנו שלא לקיים המצוה מצד הוראת השכל אלא 'כאשר צוך ה' אלקיך'.

חמשים זמנן אודני יציא"מ באורייתא דאין לך בן חורין אלא העוסק בתורה לא נמצאים חמשים דרכים בתורה איך להיות בן חורין מכל שערי טומאה ושבת גופיה היא חרותא.

נחמנו נחמו עמי יאמר אלקיכם (הפסרה) התנחמו בזה שהנכם עמו ואז יאמר אלקיכם, הקב"ה יאמר אני אלקיכם... (הס"ק מלכו"בין)

קול אומר קרא וכו' מה אקרא (הפסרה) אבל כשתפול הקליפה החיצונית מתגלה דבר ה' אשר הוא עיקר חיות הפנימית, וצריך להאמין זה כי עיקר חיות הכל הוא בהנ"ל כי בריאת האדם היה ע"ז שע"י מעשיו לש"ש יתקרב כל הדברים לשרשם ביצר"ש כשנתבטל הקשוי והכל מתהפך לטוב.

והיה עקב תשמעון (ו, י"ב) הכתוב מרמז היסוד לכל עבודת השי"ת במדרגת 'עקב' ונכנע ושפל, כמ"ש חז"ל (סנהדרין פח) שייף ועייל שייף ונפיק ולא מחזיק מיבותא לנפשיה, וזש"ה והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, פירוש אע"פ שתשמעו ותשמרו כל התורה תהיו בבחינת עקב ואז ושמר ה' אלקיך ואהבך וברכך והרכך וסוף הכבוד לבא.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

